

Debatt

debatt@dn.no

Det er ikke våpenplattformen som er offensiv i seg selv. For å ta en parallell: En lastebil er ikke i seg selv et offensivt våpen, men har en utrolig ødeleggende kraft hvis motivet er ondsinnet nok

Er ikke kampflyet F-35 et offensivt våpen, anskaffet for å bombe «Bagdad» sammen med amerikanerne, slik Klassekampen gang på gang har skrevet de siste årene? skriver artikkelforfatterne. Foto: Stian Roen/Forsvaret

Et «snilt» og defensivt forsvar?

Får Norge et offensivt forsvar som endrer norsk sikkerhetspolitikk? Diskusjonen er et sidespor.

Regjeringen vil investere tungt i et offensivt forsvar som endrer sikkerhetspolitikken, ifølge kritikere. Venstres leder Trine Skei Grande har beskrevet regjeringens langtidsmelding som et taktskifte ved at Forsvaret nå blir designet mer ut fra Natos behov enn av hensynet til forsvar av Norge. Samme melodi hørte vi under Arendalsuka nylig.

Stemmer dette? Skal Norge nå anskaffe høyteknologiske våpen som ubåter, F-35 kampfly og overvåkningsfly av typen P-8 med stor offensiv kapasitet av hensyn til Nato, mens Hæren som skal forsvare norsk territorium, blir sulteføret? Vil ikke en slik prioritering skape et forsvar i ubalanse, spør mange - med følgene undertekst bakt inn i spørsmålet: Skal Norge anskaffe offensive, slemme våpen, mens Hæren som er defensiv og snill, ikke får noe?

For det første er ikke et balansert forsvar noe man kommer frem til ved å si at det skal være litt hær, litt luft- og litt sjøforsvar, basert på et rettferdighetsprinsipp. Bak dette ligger det krevende analyser, der forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen står sentralt. Han har da også understreket at en reduksjon i antall fly er «det siste han vil anbefale».

Innlegg Lars Myraune og Christian Bugge Hjorth

Lars Myraune er president i Norges Forsvarsforening.

Christian Bugge Hjorth er generalsekretær i Norges Forsvarsforening.

Men er ikke kampflyet F-35 et offensivt våpen, anskaffet for å bombe «Bagdad» sammen med amerikanerne, slik Klassekampen gang på gang har skrevet de siste årene? Det er riktig at F-35 er et multirollefly som kan benyttes i en rekke ulike oppgaver, som innhenting av informasjon (etterretning), angrep på bakkemål og ordinære luftoperasjoner mot fiendtlige fly. Det man fort glemmer, er at F-16 som ble anskaffet på 1980-tallet som et jagerfly, ble benyttet som et offensivt «bombefly» under luftoperasjonene mot Libya i 2011. Det er med andre ord oppdragets art og i siste instans de politiske

myndigheter som avgjør om flyenes oppdrag skal karakteriseres som strategisk offensivt eller defensivt. Vil bruk av F-35 mot en invasjonstyrke i Finnmark være å betrakte som en offensiv operasjon?

Det er altså ikke våpenplattformen som er offensiv i seg selv. For å ta en parallell: En lastebil er ikke i seg selv et offensivt våpen, men har en utrolig ødeleggende kraft hvis motivet er ondsinnet nok.

Dessuten: Beslutningen om anskaffelse av disse moderne plattformene er ikke nye. F-35 ble vedtatt i 2008 av regjeringen Stoltenberg. Ubåtene har vært utredet av ulike regjeringer i en årrekke. Det er altså på en rekke punkter snakk om kontinuitet. Det er selvsagt mye nytt i langtidsmeldingen, men forfatterne av boken «Balansgang», som tar for seg den historiske utviklingen av Forsvaret etter den kalde krigen, har klart påpekt: Når det gjelder langtidsplanens behandling av oppgaver i Norges nærområder og den sikkerhetspolitiske innretning, er det snakk om kontinuitet som preger bildet. For eksempel ble det allerede i langtidsplanen for 2012 under Stoltenberg II snakket om en «krigsforebyggende terskel». Det var da avskrekking på nytt gjorde sitt inntog i forsvarsplanene.

Det er selvsagt uheldig at viktige beslutninger om Hæren og Heimevernet blir utsatt. Men gitt at Hæren i dagens langtids-

melding ikke er vurdert i sammenheng med de andre forsvarsgrenene, støtter vi regjeringens forslag om en rask utredning av landmakten før man gjør nye investeringer.

Det viktigste nå er at vi får en bredest mulig politisk støtte om den nye langtidsplanen. Vi må altså få en økonomisk plan som

forplikter, slik at vi ikke faller tilbake til gamle synder og vedtar en forsvarsstruktur og store ambisjoner, men ikke følger opp med bevilgninger. Dette må være hovedsaken.

Lars Myraune, president, og Christian Bugge Hjorth, generalsekretær, Norges Forsvarsforening

Misforstått kritikk

Lars Fallan stempler Rethinking Economic Norges kritikk av dagens mainstream-økonomi som «utdatert» (DN 25. august). Han viser til at dagens forskning og undervisning på norske universiteter ikke lenger er nyklassisk, men at det innlemmes en rekke imperfeksjoner for å gjøre modellene mer virkelighetsnære. Det ser ut til at han har misforstått vår kritikk av faget.

Å undervise i modeller med nyklassisk utgangspunkt, men som åpner for endring av forskjellige variabler i modellene for å gjøre dem mer virkelighetsnære, er ikke det samme som å undervise i teoriretninger med helt andre utgangspunkt. Det er bra at mainstream-økonomer utvikler nye modeller, men det virker ikke som de innser at de fortsatt opererer innenfor det samme teoretiske og matematiske rammeverket som bygger på nyklassisk økonomi.

Fallan mener det økonomiske «supermennesket» kan brukes til

å trene opp studenters systematiske og analytiske evner, til tross for at han er klar over at slike modeller bygger på urealistiske forutsetninger. Han ramser opp en rekke utvidelser som har funnet sted innenfor standard mikro- og adferdsøkonomi. Men hovedprinsippene i adferdsøkonomien som han trekker frem, ble formulert av Adam Smith, økonomifagets far, og glemt siden.

Hva med også å ta utgangspunkt i andre økonomiske teoriretninger i undervisningen, for eksempel basert på Keynes, Smith, Marx eller Minsky? Det vil trene opp studentenes evne til å tenke kritisk og gi dem et bedre utgangspunkt for å forstå og analysere dagens økonomi. Det til forskjell fra den ensidige treningen og testingen i metode som dominerer på norske læresteder i dag.

Ebba Boye og Ingrid Harvold Kvangraven, Rethinking Economics Norge